

โครงการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2563

ความเป็นมา

ในปัจจุบันการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลต่อการพัฒนาประเทศ ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ ให้ก้าวไปข้างหน้าและทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ ประชาชนต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างทั่วถึง และต่อเนื่อง

การที่จะทำให้ประชาชนเข้าถึงข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ ผ่านการเผยแพร่ทางการใช้โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ภาครัฐจำเป็นต้องมีข้อมูลมาใช้ในการวางแผน การกำหนดนโยบาย และปรับปรุงมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม ในขณะเดียวกันยังทำให้ภาครัฐทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชน และสามารถให้บริการประชาชนได้ดีและตรงกับความต้องการ ส่งผลให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้จัดทำข้อมูลสถิติโดยการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ซึ่งได้จัดทำโครงการสำรวจโครงการดังกล่าวครั้งแรกในปี พ.ศ. 2544 และตั้งแต่ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ได้ทำการสำรวจต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยผนวกแบบสอบถามกับการสำรวจ ภาวะการทำงานของประชากร แต่เนื่องจากมีความต้องการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากขึ้น จึงได้เพิ่มรายละเอียดของคำถามตามความต้องการของผู้ใช้ และได้แยกแบบสอบถามออกจากการสำรวจ ภาวะการทำงานของประชากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา และดำเนินการสำรวจอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบจำนวนประชาชนที่ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ
2. เพื่อทราบจำนวนครัวเรือนที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในแต่ละประเภท คือ เครื่องโทรศัพท์พื้นฐาน เครื่องคอมพิวเตอร์ และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน
3. เพื่อทราบการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะในการใช้ การใช้อินเทอร์เน็ตและรายละเอียดของการใช้ เช่น สถานที่ใช้ กิจกรรมในการใช้ ความถี่ในการใช้ การสั่งซื้อสินค้าหรือบริการ การใช้โทรศัพท์มือถือ และประเภทของโทรศัพท์มือถือ

ขอบข่ายและคุ่มรวม

การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน คุ่มรวมในการสำรวจ คือ ครัวเรือนส่วนบุคคล ที่มีหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือน อายุ 6 ปีขึ้นไป

รายการข้อมูลที่เก็บรวบรวม

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครัวเรือน เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา การทำงาน
2. การมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสมาชิกในครัวเรือน เช่น
 - การใช้คอมพิวเตอร์ของประชาชน
 - การใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชน
 - การใช้โทรศัพท์มือถือของประชาชน

- สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ต
- กิจกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต
- ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต
- การสั่งซื้อสินค้า/บริการทางอินเทอร์เน็ต
- การมีเครื่องโทรศัพท์พื้นฐานของครัวเรือน
- การมีคอมพิวเตอร์ของครัวเรือน
- การใช้อินเทอร์เน็ตของครัวเรือน เป็นต้น

แผนการดำเนินงาน

1. การวางแผนและเตรียมงาน	พฤษภาคม – ตุลาคม 2563
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล	พฤศจิกายน – ธันวาคม 2563
3. การประมวลผลและการประมาณค่า	มกราคม – พฤษภาคม 2564
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงาน	มิถุนายน – กันยายน 2564

สำหรับการดำเนินงานโครงการสำรวจการมีเครื่องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2563 (สทค.63) กองสถิติเศรษฐกิจมีแผนปรับปรุงและพัฒนาการสำรวจ ดังนี้

1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการ สทค.63 เพื่อชี้แจงเรื่องแบบสอบถาม คำนิยามต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฯ มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานและแนวทางในการพัฒนางาน โดยจะจัดประชุมภายในเดือนตุลาคม ก่อนการปฏิบัติงานสนาม

2) พัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อช่วยตรวจสอบข้อมูลในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ Real time โดยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่ การใช้โทรศัพท์มือถือและการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชน การใช้อินเทอร์เน็ตในครัวเรือน มีรายละเอียดดังนี้

- การตรวจสอบข้อมูลรายครัวเรือน เป็นการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในขณะปฏิบัติงานสนาม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนในการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล
- การตรวจสอบข้อมูลราย EA ของครัวเรือนตัวอย่างซ้ำในปี 2562 กับปี 2563 เพื่อดูความผิดปกติของข้อมูล และให้เจ้าหน้าที่สถิติจังหวัด/เจ้าหน้าที่กองบริหารจัดเก็บข้อมูลสถิติแก้ไขและยืนยันข้อมูล
- การตรวจสอบข้อมูลรายจังหวัด เป็นการตรวจสอบข้อมูลในภาพรวมของจังหวัด เปรียบเทียบข้อมูลปี 2562 กับปี 2563 เพื่อดูความผิดปกติของข้อมูล และให้เจ้าหน้าที่สถิติจังหวัด/เจ้าหน้าที่กองบริหารจัดเก็บข้อมูลสถิติแก้ไขและยืนยันข้อมูล

ระเบียบวิธีและการดำเนินการสำรวจ

ใช้แผนการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบ Stratified Two – Stage Sampling โดยมีจังหวัดเป็นสตราตัมเขตแดนนับ (Enumeration Area: EA) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง ครัวเรือนส่วนบุคคล เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง โดยการจัดสตราตัม กรุงเทพมหานครและจังหวัดเป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) ได้ทำการแบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยการเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่งจากแต่ละสตราตัมย่อย หรือแต่ละ

เขตการปกครอง ได้ทำการเลือก EA ตัวอย่างอย่างอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นภูมิภาคกับจำนวนครัวเรือนของ EA นั้น ๆ ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 5,970 EA จากทั้งสิ้นจำนวน 127,460 EA ซึ่งกระจายไปตามภาคและเขตการปกครอง การเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง ได้จากการนับจุดในแต่ละ EA ตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง ดังนี้

- ในเขตเทศบาล กำหนด 16 ครัวเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครัวเรือนตัวอย่าง 2 ชุด ๆ ละ 8 ครัวเรือน)
- นอกเขตเทศบาล กำหนด 12 ครัวเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครัวเรือนตัวอย่าง 2 ชุด ๆ ละ 6 ครัวเรือน)

ได้จำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 83,880 ครัวเรือน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน และสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไปจากครัวเรือนส่วนบุคคลที่ตกเป็นตัวอย่าง

คาบเวลาในการปฏิบัติงานสนาม

ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2563 ซึ่งรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ข้อมูลของเดือนตุลาคม ให้ปฏิบัติงานในวันที่ 13 - 24 พฤศจิกายน 2563 โดยใช้ครัวเรือนตัวอย่างเดียวกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในเดือนตุลาคม
2. ข้อมูลเดือนพฤศจิกายน ให้ปฏิบัติงานในวันที่ 1 - 12 พฤศจิกายน 2563 พร้อมกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร
3. ข้อมูลเดือนธันวาคม ให้ปฏิบัติงานในวันที่ 1 - 12 ธันวาคม 2563 พร้อมกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

การประมวลผลข้อมูล

การบันทึกข้อมูล และการประมวลผลข้อมูลดำเนินการที่สำนักงานสถิติแห่งชาติส่วนกลาง

การนำเสนอผลการสำรวจ

การนำเสนอผลการสำรวจจะนำเสนอผลในระดับ ทั่วประเทศ ภาค จังหวัด เป็นจำนวนและร้อยละ

การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

1. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ใช้กำหนดนโยบาย วางแผน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากขึ้นและทั่วถึง
2. สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ใช้จัดทำรายงานและวิเคราะห์การใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือของประชาชน และการมีการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีในครัวเรือน
3. สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ใช้ประกอบการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ และใช้เพื่อประกอบการประเมินผลการดำเนินงาน

4. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ใช้ข้อมูลประกอบการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย
5. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ใช้ข้อมูลวิเคราะห์ประกอบการจัดทำรายงานสภาพตลาดโทรคมนาคม
6. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ใช้ข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานสถานะการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย วิเคราะห์ความพร้อมของประชาชนในการรับบริการออนไลน์จากรัฐ
7. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับโครงการที่สำรวจในแต่ละปี
8. ธนาคารแห่งประเทศไทย ใช้ประกอบการศึกษา Payment Inclusion สำหรับการวางนโยบายการชำระเงินและแผนประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment)
9. บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ใช้ประกอบการศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ และวางแผนของโครงข่ายเพื่อการให้บริการ รวมทั้งการจัดการให้บริการเกิดประสิทธิภาพและตรงกลุ่มเป้าหมาย
10. บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ใช้วิเคราะห์ผลเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์พื้นฐาน
11. สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union: ITU) ใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำตัวชี้วัด ITU ของประเทศสมาชิก
12. สถาบันสถิติยูเนสโก (UNESCO Institute for Statistics: UIS) ใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำตัวชี้วัด UIS ของประเทศสมาชิก

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

ผลการสำรวจทำให้สะท้อนถึงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชาชนในประเทศ โดยภาครัฐใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางแผน กำหนด นโยบาย และทิศทางในการพัฒนาประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามเป้าหมายได้อย่างตรงจุด ซึ่งจะส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น

1. ทำให้ประชาชนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างทั่วถึงลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม
2. เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นจากนโยบายภาครัฐ ให้ประเทศพัฒนาการใช้ระบบสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อให้การสื่อสารสะดวกขึ้น
3. ยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน/นักศึกษา ในสถาบันการศึกษา รวมถึงการพัฒนาระบบการเรียนการสอนในภาวะวิกฤติ เช่น การเรียนออนไลน์
4. การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานที่ราชการ แหล่งท่องเที่ยวสถานที่สำคัญต่าง ๆ รวมถึงในท้องที่หมู่บ้าน ชุมชนได้อย่างกว้างขวาง สะดวก และรวดเร็ว
5. สามารถนำความรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีไปต่อยอดพัฒนา สร้างอาชีพ สร้างงานเพิ่มพูนรายได้ให้กับตนเองหรือกลุ่มวิสาหกิจต่าง ๆ